

Utlåtande Rotel I (Dnr 2017/000757)

En ny stadsdel på Loudden

Motion (2017:31) av Anna König Jerlmyr och Joakim Larsson
(båda M)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Anna König Jerlmyr och Joakim Larsson (båda M) menar i en motion till kommunfullmäktige att bostadsbyggandet i Stockholms stad många gånger hindras av snåriga regelverk och av att många delar av staden är belägna inom riksintressen.

Motionärerna menar att det idag är möjligt, både ekonomiskt och tekniskt, att bygga högt och tätt på Loudden men att lagstiftning och ett stort antal riksintressen gör det väldigt svårt.

I syfte att underlätta och öka möjligheten till att skapa fler bostäder i Stockholm föreslår motionärerna att kommunfullmäktige beslutar:

- Att uppdra åt kommunstyrelsen att hemställa hos regeringen om att vidta nödvändiga åtgärder för att möjliggöra en modern och hållbar stadsdel på Loudden enligt ovan.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret, Exploateringsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Trafiknämnden, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Fastighetsägarna i Stockholm, Hyresgästföreningen region Stockholm, Kungliga Djurgårdsförvaltningen, Länsstyrelsen Stockholm och Naturskyddsföreningen i Stockholm. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), S:t Erik Markutveckling AB och Stockholm Vatten och Avfall AB. Samtliga bolag har valt att inte svara på remissen. Fastighetsägarna Stockholm och Naturskyddsföreningen i Stockholm har ej inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att de statliga regelverken kan och bör utvecklas för att göra den kommunala stadsbyggnadsprocessen så enkel som möjligt, samt att det är rimligt att de statliga riksintressena kan vägas mot intresset av fler bostäder. För Loudden där arbetet med förberedelser, förhandlingar och planering pågår med ökande intensitet är det dock inte självklart att de yrkade åtgärderna ytterligare kommer att snabba på processen.

Exploateringsnämnden delar motionärernas ambition om att exploatera Loudden och bilden av att riksintressen ibland kan komplicera stadsbyggnadsprocessen, men anser inte att det i huvudsak är lagstiftningar eller andra regler som står i vägen för Stockholms utveckling mot en modern och hållbar stad, utan ser positivt på att uppnå bostads målet om 140 000 nya bostäder till 2030 även med bibehållen lagstiftning.

Stadsbyggnadsnämnden delar motionärernas ambition om att exploatera Loudden och bilden av att riksintressen ibland kan komplicera stadsbyggnadsprocessen, men anser inte att det i huvudsak är lagstiftningar eller andra regler som står i vägen för Stockholms utveckling mot en modern och hållbar stad, utan ser positivt på att uppnå bostads målet om 140 000 nya bostäder till 2030 även med bibehållen lagstiftning.

Trafiknämnden delar motionärernas ambition om att exploatera Loudden och bilden av att riksintressen ibland kan komplicera stadsbyggnadsprocessen, men anser inte att det i huvudsak är lagstiftningar eller andra regler som står i vägen för Stockholms utveckling mot en modern och hållbar stad, utan ser positivt på att uppnå bostads målet om 140 000 nya bostäder till 2030 även med bibehållen lagstiftning.

Östermalms stadsdelsnämnd anser inte att det finns anledning att frånga de regler och beslut som finns för att få till ytterligare bostäder på Loudden, utan

att den planering som finns är tillräcklig för att kunna uppnå bostadsmålet framåt.

Stockholms Stadshus AB anser att arbetet kring Loudden bör fortgå och att förändra planeringsförutsättningarna utifrån bland annat villkor av förändrad lagstiftning, översyn av riksintressen och i övrigt förändrade regelverk, som vi inte kan bedöma utfallet av, skulle innebära en risk för genomförandet.

Hyresgästföreningen region Stockholm anser att motionen saknar en reflektion över kommunens bostadsförsörjningsansvar och förutsätter vidare att kommun och stat för en dialog i de fall där samverkan krävs för att nya bostäder ska komma till stånd.

Kungliga Djurgårdens Förvaltning anser att ett uppluckrande av parkens skydd för att möjliggöra en stadsdel på Loudden förefaller både olyckligt och onödigt. Den pågående planeringen för etapp Södra Värtan visar tydligt att det är fullt möjligt att idag bygga både rimligt högt och tätt i parkens närhet på ett sätt som skapar stora stadskvaliteter, och där Kungliga Nationalstadsparken ses som en närliggande tillgång, inte som ett problem.

Länsstyrelsen Stockholm konstaterar att även om bostadsförsörjning varit ett riksintresse hade det i det här fallet ändå krävt en avvägning mellan konkurrerande intressen och att lagstiftningen i sig inte skulle vara det som försvårade en sådan avvägning, utan redogör för flera försvårande omständigheter som skulle kunna påverka Louddens omvandling.

Mina synpunkter

Jag delar motionärernas uppfattning om att vissa av de statliga regelverken ibland kan verka komplicerande i stadsutvecklingsprocesser. Det är därför viktigt att de statliga regelverken kontinuerligt ses över och utvecklas i syfte att göra den kommunala stadsbyggnadsprocessen så enkel som möjligt. Det är exempelvis rimligt att de statliga riksintressena kan vägas mot intresset av fler bostäder och skapandet av en modern, hållbar stadsdel.

Just nu pågår en omfattande och komplex stadsomvandling i Norra Djurgårdsstaden. En viktig etapp är omvandlingen av Loudden från oljedepå till en ny modern stadsdel med tusentals nya bostäder och arbetsplatser i en tät struktur. I februari 2018 fattade exploateringsnämnden beslut om att gå vidare med en utredning om Louddens utveckling, vilket innebär ett steg i processen. Vi vet att det är en mycket komplex plats att bygga på och att det kommer krävas omfattande utredningar, dialog med statliga myndigheter och andra aktörer, i syfte att möjliggöra en framtida stadsutveckling.

Likt det exploateringskontoret framför menar jag att det vore ett risktagande för projektets genomförande att utmana gällande regelverk. Det finns en överhängande risk att projektet då inte kommer att kunna inräknas i de 140 000 nya bostäderna som staden åtagit sig att bygga. Det är angeläget att vi kommer vidare med detta komplicerade projekt.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Joakim Larsson och Cecilia Brinck (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2017:13) om en ny stadsdel på Loudden av Anna König Jerlmyr och Joakim Larsson (båda M) bifalls.
2. Därutöver anför följande.

I Stockholms stad är bostadskrisen extra påtaglig, i bostadskön står i dagsläget 580 000 personer. Enligt Boverkets prognoser behövs det fler än 700 000 nya bostäder i Sverige fram till 2025, varav en stor andel behövs i landets storstadsregioner. Samtidigt hindras bostadsbyggandet i Stockholms stad alltför många gånger av snåriga regelverk och ett otal riksintressen. Om vi menar allvar med att lösa bostadsbristen i Stockholm så måste vi också mena allvar med att utmana regelverken och riksintressena för att möjliggöra fler bostäder.

Det är bakgrunden till att vi föreslår en modern och hållbar stadsdel på Loudden, inom ramen för den fortsatta planeringen av Norra Djurgårdsstaden. Med en hög och tät bebyggelse kan Loudden i framtiden inrymma 10 000 bostäder, 2 500 arbetsplatser och Sveriges högsta byggnad. Det ska vara såväl hyresrätter som bostadsrätter, kollektivboenden, ägarlägenheter och hotell. Stadsdelen ska därtill innehålla all den service som stockholmarna har rätt att förvänta sig. Det innebär såväl förskolor och skolor, som butiker, restauranger, kultur, idrott och väl utbyggd kollektivtrafik. Genom att bygga staden tätare och högre på lämpliga platser kan vi också spara en större andel av stadens grönytor och göra dessa tillgängliga för fler stockholmare.

Samtidigt ser vi att lagstiftningen och ett stort antal riksintressen försvårar ett genomförande av förslaget. Dagens regelverk bidrar till att vi tvingas bygga en lika dålig stad som på 1960-talet – utglesat, bilberoende, hus i park. Det krävs helt enkelt genomgripande reformer av gällande lagstiftning och riksintressen från regeringens sida. Det kan bland annat handla om att göra bostadsbyggandet till ett riksintresse, låta Stockholms stad bli en pilotkommun för undantag av byggregler och ändra

lagstiftningen kring Kungliga nationalstadsparken, så att ny bebyggelse tillåts synas inifrån parken.

Förvisso är Loudden en komplex plats att bedriva stadsutveckling på. Men det är i sig inget argument för att inte utöka exploateringen i den riktning motionen föreslår, med ett ökat antal bostäder, service och arbetsplatser. Loudden kan utvecklas till en modern och hållbar stadsdel vid Stockholms inlopp. Länsstyrelsen skriver i sitt remissvar att om Louddens oljehamn läggs ned är inte regionens framtida försörjning av drivmedel löst. Vi menar tvärtom att det är olämpligt att Loudden, med ett känsligt läge vid vatten och nära staden, är en plats för denna förvaring av drivmedel.

Det är glädjande att flertalet remissinstanser delar vår bild, både vad gäller det positiva i att utveckla Loudden, men också vad gäller de många utmaningarna med gällande lagstiftning, riksintressen och den direkta närheten till Kungliga nationalstadsparken. Vi ser fram emot att ta del av mål för planeringen av Loudden som ska vara klart senare under hösten och hoppas där se en ökad exploatering av platsen. Vi ser intentionerna i motionen som en självklar vägledning för den kommande inriktningen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 30 maj 2018

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Johanna Sjö (alla M) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Anna König Jerlmyr och Joakim Larsson (båda M) menar i en motion till kommunfullmäktige att bostadsbyggandet i Stockholms stad många gånger hindras av snåriga regelverk och av att många delar av staden är belägna inom riksintressen. För att kunna lösa bostadsbristen i Stockholm menar därför motionärerna att regelverken och riksintressena måste utmanas för att fler bostäder ska kunna byggas.

Motionärerna menar att det idag är möjligt, både ekonomiskt och tekniskt, att bygga högt och tätt på Loudden men att lagstiftning och ett stort antal riksintressen gör det väldigt svårt och att dagens regelverk bidrar till att det byggs stad på samma sätt som på 60-talet, utglesat, bilberoende, hus i park. Motionärerna menar att det krävs genomgripande reformer av gällande lagstiftning och riksintressen från regeringens sida. Det kan bland annat handla om att göra bostadsbyggandet till ett riksintresse, låta Stockholms stad bli en pilotkommun för undantag av byggregler och ändra lagstiftningen kring Kungliga nationalstadsparken, så att ny bebyggelse tillåts synas inifrån parken.

I syfte att underlätta och öka möjligheten till att skapa fler bostäder i Stockholm föreslår motionärerna att kommunfullmäktige beslutar:

- Att uppdra åt kommunstyrelsen att hemställa hos regeringen om att vidta nödvändiga åtgärder för att möjliggöra en modern och hållbar stadsdel på Loudden enligt ovan.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret, Exploateringsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Trafiknämnden, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Fastighetsägarna i Stockholm, Hyresgästföreningen region Stockholm, Kungliga Djurgårdsförvaltningen, Länsstyrelsen Stockholm och Naturskyddsföreningen i Stockholm. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), S:t Erik Markutveckling AB och Stockholm Vatten och Avfall AB. Samtliga bolag har valt att inte svara på remissen. Fastighetsägarna Stockholm och Naturskyddsföreningen i Stockholm har ej inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 september 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Utvecklingen av Norra Djurgårdsstaden med Gasverksormådet, Värtahamnen och Loudden är en mycket komplex stadsomvandlingsprocess. I arbetet berörs ett antal statliga och regionala intressen och det krävs därutöver ett omsorgsfullt samspel med näringslivets aktörer.

I planeringen för de olika delprojekten inom Norra Djurgårdsstaden läggs mycket tid åt dialog med länsstyrelsen om aktuella riksintressen. Inte minst gäller detta riksintresset för Stockholms hamn med skydd för försörjningssystem av betydelse för stad, region och nation. Länsstyrelsen har nyligen inkommit med svar på utställning av stadens förslag till översiktsplan, där detta berörs.

Stadsledningskontoret anser att de statliga regelverken kan och bör utvecklas för att göra den kommunala stadsbyggnadsprocessen så enkel som möjligt. Det är också rimligt att de statliga riksintressena kan vägas mot intresset av fler bostäder och skapandet av en modern, hållbar stadsdel. För Loudden där arbetet med förberedelser, förhandlingar och planering pågår med ökande intensitet är det dock inte självklart att de yrkade åtgärderna ytterligare kommer att snabba på processen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anse motionen besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 september 2017 följande.

1. Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Joakim Larsson m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Susanne Wicklund (C) och Michaela Hollis (KD) som hänvisade till reservation anförd av Moderaterna.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 augusti 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret delar motionärernas ambition om att exploatera Loudden och bilden av att riksintressen ibland kan komplicera stadsbyggnadsprocessen.

Kontoret anser dock inte att det i huvudsak är lagstiftningar eller andra regler som står i vägen för Stockholms utveckling mot en modern och hållbar stad, utan ser positivt på att uppnå bostadsmålet om 140 000 nya bostäder till 2030 även med bibehållen lagstiftning.

Loudden omfattas av riksintresset för Stockholms Hamnar, Stockholms innerstad med Djurgården samt gränsar till Kungliga Nationalstadsparken. Avseende riksintressena bedömer kontoret att den största utmaningen är hamnen, där buller från färjor och kryssningsfartyg genereras från skorstenar som är placerade cirka 50 meter ovan vattenytan. Höjden medför svårigheter att begränsa bullerspridning med hjälp av byggnader.

Louddens närhet till Nationalstadsparken utgör också en utmaning som påverkar den nya bebyggelsens höjd. Att i dagsläget utmana gällande regelverk bedömer kontoret skulle förlänga arbetet, med risk för att exploateringen inte kommer att kunna inräknas i de 140 000 nya bostäderna som staden åtagit sig att bygga.

Även i den pågående exploateringen i Södra Värtahamnen påverkas exploateringen av riksintresset Stockholms Hamnar, både vad gäller ytor och infrastruktur. I det projektet arbetar man tillsammans med Stockholms hamnar för att hitta lösningar.

Utöver riksintressena finns en rad frågeställningar som kommer av tidigare och pågående markanvändning: oljehamn. Det faktum att det finns många bergrum under Loudden gör också att staden behöver undersöka hur tät och hög exploatering som platsen klarar. Inom staden finns också ett tydligt förhållningssätt till höga hus där de tillåts som landmärken på vissa platser. Staden har också egna riktlinjer att förhålla sig till så som grönytefaktor, ekosystemtjänster och har som mål att ha en livskraftig grön struktur med rik biologisk mångfald. Vidare innebär Louddens geografiska läge att ökad exploatering kräver en utbyggd kollektivtrafik.

Sammantaget gör dessa förutsättningar att Loudden är en mycket komplex plats att bedriva stadsutveckling på. För att titta närmare på bland annat dessa frågor pågår just nu ett arbete med att definiera ett projektupplägg och planeringsförutsättningar för ett programarbete för Loudden och containerterminalen. Under hösten 2017 kommer stadsbyggnadskontoret att tillsammans med exploateringskontoret och trafikkontoret jobba fram vision och mål för området, baserat på de lärdomar som har gjorts i arbetet med resten av Norra Djurgårdsstaden. Förhoppningsvis kan ett material för parallella uppdrag sättas samman kort därefter och programhandling och MKB beräknas i så fall att kunna vara färdiga under andra halvan av 2018.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 september 2017 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Joakim Larsson m.fl. (alla M) och Erik Slottnér (KD), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Christina Linderholm (C) som hänvisade till reservation anförd av Moderaterna och Kristdemokraterna.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 augusti 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret delar motionärernas ambition om att exploatera Loudden och bilden av att riksintressen ibland kan komplicera stadsbyggnadsprocessen.

Kontoret anser dock inte att det i huvudsak är lagstiftningar eller andra regler som står i vägen för Stockholms utveckling mot en modern och hållbar stad, utan ser positivt på att uppnå bostadsmålet om 140 000 nya bostäder till 2030 även med bibehållen lagstiftning.

Loudden omfattas av riksintresset för Stockholms Hamnar, Stockholms innerstad med Djurgården samt gränsar till Kungliga Nationalstadsparken. Avseende riksintressena bedömer kontoret att den största utmaningen är hamnen, där buller från färjor och kryssningsfartyg genereras från skorstenar som är placerade cirka 50 meter ovan vattenytan. Höjden medför svårigheter att begränsa bullerspridning med hjälp av byggnader.

Louddens närhet till Nationalstadsparken utgör också en utmaning som påverkar den nya bebyggelsens höjd. Att i dagsläget utmana gällande regelverk bedömer kontoret skulle förlänga arbetet, med risk för att exploateringen inte kommer att kunna inräknas i de 140 000 nya bostäderna som staden åtagit sig att bygga.

Även i den pågående exploateringen i Södra Värtahamnen påverkas exploateringen av riksintresset Stockholms Hamnar, både vad gäller ytor och

infrastruktur. I det projektet arbetar man tillsammans med Stockholms hamnar för att hitta lösningar.

Utöver riksintressena finns en rad frågeställningar som kommer av tidigare och pågående markanvändning: oljehamn. Det faktum att det finns många berggrum under Loudden gör också att staden behöver undersöka hur tät och hög exploatering som platsen klarar. Inom staden finns också ett tydligt förhållningssätt till höga hus där de tillåts som landmärken på vissa platser. Staden har också egna riktlinjer att förhålla sig till så som grönytefaktor, ekosystemtjänster och har som mål att ha en livskraftig grön struktur med rik biologisk mångfald. Vidare innebär Louddens geografiska läge att ökad exploatering kräver en utbyggd kollektivtrafik. Sammantaget gör dessa förutsättningar att Loudden är en mycket komplex plats att bedriva stadsutveckling på. För att titta närmare på bland annat dessa frågor pågår just nu ett arbete med att definiera ett projektupplägg och planeringsförutsättningar för ett programarbete för Loudden och containerterminalen. Under hösten 2017 kommer stadsbyggnadskontoret att tillsammans med exploateringskontoret och trafikkontoret jobba fram vision och mål för området, baserat på de lärdomar som har gjorts i arbetet med resten av Norra Djurgårdsstaden. Förhoppningsvis kan ett material för parallella uppdrag sättas samman kort därefter och programhandling och MKB beräknas i så fall att kunna vara färdiga under andra halvan av 2018.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 september 2017 följande.

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret delar motionärernas ambition om att exploatera Loudden och bilden av att riksintressen ibland kan komplicera stadsbyggnadsprocessen.

Kontoret anser dock inte att det i huvudsak är lagstiftningar eller andra regler som står i vägen för Stockholms utveckling mot en modern och hållbar stad, utan ser positivt på att uppnå bostadsmålet om 140 000 nya bostäder till 2030 även med bibehållen lagstiftning.

Loudden omfattas av riksintresset för Stockholms Hamnar, Stockholms innerstad med Djurgården samt gränsar till Kungliga Nationalstadsparken.

Avseende riksintressena bedömer kontoret att den största utmaningen är hamnen, där buller från färjor och kryssningsfartyg genereras från skorstenar som är placerade ca 50 m ovan vattenytan. Höjden medför svårigheter att begränsa bullerspridning med hjälp av byggnader.

Louddens närhet till Nationalstadsparken utgör också en utmaning som påverkar den nya bebyggelsens höjd. Att i dagsläget utmana gällande regelverk bedömer kontoret skulle förlänga arbetet, med risk för att exploateringen inte kommer att kunna inräknas i de 140 000 nya bostäderna som staden åtagit sig att bygga.

Utöver riksintressena finns en rad frågeställningar som kommer av markens tidigare och nuvarande användning som oljehamn. Att det finns stora bergum under Loudden gör också att staden behöver undersöka hur tät och hög exploatering som platsen klarar. Vidare innebär Louddens geografiska läge att ökad exploatering kräver en utbyggd kollektivtrafik.

Sammantaget gör dessa förutsättningar att Loudden är en mycket komplex plats att bedriva stadsutveckling på. För att titta närmare på bland annat dessa frågor pågår just nu ett arbete med att definiera ett projektupplägg och planeringsförutsättningar för ett programarbete för Loudden och containerterminalen. Under hösten 2017 kommer trafikkontoret tillsammans med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret ta fram vision och mål för området, baserat på de lärdomar som har gjorts i arbetet med resten av Norra Djurgårdsstaden. Ett material för parallella uppdrag bör kunna sättas samman kort därefter och programhandling och miljökonsekvensbeskrivning beräknas i så fall att kunna vara färdiga under andra halvan av 2018.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 augusti 2017 att remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Therese Carlborg m.fl. (alla M) och Mats Hasselgren (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Maximillian Molin (C) och Steven Crosson (KD) som hänvisade till reservation anförd av Moderaterna och Liberalerna.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 juli 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen håller med motionärerna om att Stockholm stad står inför stora utmaningar framöver för att kunna möta behovet av nya bostäder. Förvaltningen anser dock att staden har en tydlig målsättning om 140 000 nya bostäder till 2030,

för att möta denna utmaning. Stadsbyggnadskontoret har även gjort en uppskattning kring hur dessa 140 000 nya bostäder ska fördelas i de olika stadsdelsområdena för att målet ska kunna uppnås, utifrån de förutsättningar som finns inom respektive stadsdelsområde samt de lagar, regler och bestämmelser om riksintressen som finns idag.

Inom Östermalms stadsdelsområde bedöms det vara möjligt att bygga cirka 16 700 nya bostäder fram till 2030. I Norra Djurgårdsstaden planeras det för minst 12 000 nya bostäder, varav cirka 4 000 i planområdet Loudden. Erfarenheten från de detaljplaner som antagits i området hittills visar dock på att fler bostäder än vad som var tänkt från början planeras in i respektive etapp. Runt om på Östermalm pågår det dessutom komplettering och förtätning av befintlig bebyggelse på ett flertal platser. Förvaltningen anser därför inte att det finns anledning att frångå de regler och beslut som finns för att få till ytterligare bostäder på Loudden, utan att den planering som finns är tillräcklig för att kunna uppnå bostadsmålet framåt.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 28 september 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen delar motionärens syn på att utveckling av bostäder är en högt prioriterad uppgift för staden. Den utveckling av Loudden som kommunfullmäktige beslutade om 2016 att all oljehantering i området ska upphöra innebär att mark frigörs för omkring 4 000 bostäder. Motionärerna framför att det är möjligt, rent tekniskt och ekonomiskt, att bygga en tät och hög bebyggelse och uppnå 10 000 bostäder, men inte med dagens regelverk.

Koncernledningen anser att arbetet kring Loudden, som redan är ett påbörjat stadsutvecklingsprojekt med planer för många nya bostäder och arbetsplatser, bör fortgå. Att förändra planeringsförutsättningarna utifrån bl.a. villkor av förändrad lagstiftning, översyn av riksintressen och i övrigt förändrade regelverk, som vi inte kan bedöma utfallet av, skulle innebära en risk för genomförandet. Gällande planer innebär ett bra bidrag till stadens mål om att bygga 140 000 nya bostäder till 2030 varav 40 000 bostäder till 2020

Hyresgästföreningen region Stockholm

Hyresgästföreningen region Stockholms yttrande daterat den 28 augusti 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm präglas av bostadsbrist och med en låg andel hyresrätter i beståndet. Storleken på behovet av nya bostäder blir allt större samtidigt som

bostadsbyggandet nått sin topp och ser ut att minska framöver. En mycket oroande utveckling. Bakgrunden till den låga andelen hyresrätter i bostadsbeståndet är en kombination av ombildningar och en prioritering av det ägda boendet vid nyproduktion. Hyresgästföreningen region Stockholm välkomnar därför politiska förslag som handlar om nya bostäder där hyresrätten prioriteras.

I motionen anges att statens betydelse för bostadsbyggandet är stor. Staten har en roll att spela i sammanhanget, det är korrekt. Motionen saknar dock en reflektion över kommunens bostadsförsörjningsansvar. Hyresgästföreningen region Stockholm förutsätter att kommun och stat för en dialog i de fall där samverkan krävs för att nya bostäder ska komma till stånd.

Bostadspolitiken ska dock inte stanna vid beslut om en ny stadsdel på Loudden där hyresrätten prioriteras. Hyresgästföreningen region Stockholm utgår från att Stockholms stad kommer föra en aktiv markpolitik som ser till att de nya bostäderna blir hållbara med rimliga boendekostnader.

Kungliga Djurgårdens Förvaltning

Kungliga Djurgårdens Förvaltnings yttrande daterat den 28 september 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Loudden i Värtahamnens södra del utgör sista etappen i den pågående utbyggnaden av Norra

Djurgårdsstaden, av kommunfullmäktige 2009 utsett till ett av stadens miljöprofilområden. Området gränsar i norr mot Lilla Värtan och i söder mot Kungliga Nationalstadsparken.

Nationalstadsparken, världens första, bildades 1995 efter beslut av riksdagen 1994 grundat på regeringens prop 1994/95:3. Sedan Miljöbalken tillkom 1999 ingår skyddet av parken i denna. För åtgärder utanför parken stadgas där:

”Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur och kulturvärden.”

Nationalstadsparkens skydd har tillåtit stora projekt

Nationalstadsparkens skyddslagstiftning har idag varit i kraft i mer än 20 år – och över flera

konjunkturcykler. Under denna tid har bl a ett av Sveriges största vägprojekt, Norra länken,

byggts genom parken med stora trafikplatser och just nu pågår som nämnts utbyggnaden av

Sveriges största bostadsprojekt, Norra Djurgårdsstaden, kant i kant med parken. I Albano

pågår universitets största utvidgning på decennier etc. Självklart kan man även finna exempel på mindre tillåtande tillämpningar av lagstiftningen, men i stort måste målet att skydda Nationalstadsparkens värden för framtiden, utan att lägga en död

hand över området, anses vara väl uppfyllt. Det finns förvisso mycket att säga om lagars och reglers påverkan på byggandet. Lagskyddet för Nationalstadsparken torde dock, med hänvisning till ovanstående exempel, inte höra till det mest störande i detta avseende.

Olyckligt luckra upp Nationalstadsparkens skydd

Att luckra upp det av allt att döma väl fungerande regelverket kring Nationalstadsparken, vore enligt KDF djupt olyckligt. Det lagfästa skyddet av områdets stora natur- och kulturvärden är tillkommet just för att säkra dessa kvaliteter under tider av hårt exploateringsstryck. Att just då ändra dessa stadganden skulle ju i sig bryta mot själva tanken med dem. Risken är uppenbar för konsekvenser av ett slag skrivningarna i sig avsett att skydda parken mot.

Motionens vällovlige ambition att skapa en modern och hållbar stadsdel på Loudden torde, enligt KDF, mycket väl kunna uppfyllas även med gällande lagstiftning. Den pågående planeringen för etapp Södra Värtan visar tydligt att det är fullt möjligt att idag bygga både rimligt högt och tätt i parkens närhet på ett sätt som skapar stora stadsqualiteter, och där Kungliga Nationalstadsparken ses som en närliggande tillgång, inte som ett problem.

Av ovan nämnda skäl avstyrker KDF den aktuella motionen i den del som avser ändrad lagstiftning kring Kungliga Nationalstadsparken.

Länsstyrelsen Stockholm

Länsstyrelsen Stockholms yttrande daterat den 18 september 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Länsstyrelsen anser i likhet med motionsförfattarna att behovet av bostäder är stort i hela regionen. Efterfrågan på bostäder i innerstadsnära lägen med god kollektivtrafik är särskilt stor. Det finns flera fördelar med att bygga regioncentrum tätt med bostäder och arbetsplatser, inte minst för att effektivisera transportarbetet i länet.

Kommunerna ska i översiktsplan väga samman allmänna intressen och i detaljplaner göra avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen. Det är kommunerna som har planmonopol och i ska planprocessen visa att mark- och vattenområden är lämpliga för det föreslagna ändamålet. Länsstyrelsens roll i prövning av detaljplaner är att särskilt beakta dessa i förhållande till fem stycken överprövningsgrunder. Länsstyrelsen kan överpröva och upphäva kommunens beslut om antagande av detaljplan under nedanstående vissa särskilda omständigheter.

1. Om riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses
2. Om miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken inte tillgodoses
3. Om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser

4. Om kommunerna brustit i mellankommunal samordning
5. Om frågor om människors hälsa eller säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion inte hanterats på ett tillfredsställande sätt.

Loudden är utpekad som riksintresse för kommunikation och Louddens hamn används idag för hantering av flytande drivmedel.

Loudden är en plats där planering av bostäder och arbetsplatser är komplex och innehåller flera olika perspektiv och frågeställningar. Med utgångspunkt i den remitterade motionen är det dock inte möjligt för Länsstyrelsen att yttra sig om hur sammanvägningen mellan olika allmänna och enskilda intressen ska ske eftersom det saknas underlag att göra en sådan bedömning. Det kan dock konstateras att även om bostadsförsörjning varit ett riksintresse hade det i det här fallet ändå krävt en avvägning mellan konkurrerande intressen. Inte heller skulle lagstiftningen i sig vara det som försvårade en sådan avvägning. Däremot finns det flera försvårande omständigheter som skulle kunna påverka Louddens omvandling.

Louddens drivmedelsdepå är en av tre aktiva drivmedelsdepåer i länet och tillsammans med Bergs oljehamn i Nacka en av de två största. Mot bakgrund av regeringens uppdrag om återupptagen totalförsvarsplanering från december 2015 behöver försörjningen av olja och flytande drivmedel i länet vid vardag och vid störda förhållande ses i ett större sammanhang. Länsstyrelsen leder en statlig samordning som studerar Stockholmsregionens framtida försörjning av drivmedel. Det kan konstateras att både Loudden och Bergs oljehamn omges av nedläggningsplaner och att regionens framtida försörjning av drivmedel inte är löst på ett tillfredsställande sätt. Om Loudden och Bergs läggs ned innan en ny struktur för försörjning är etablerad utsätts regionen för risker som inte är acceptabla för försörjningstryggheten. Vid störda lägen är det nödvändigt att regionen har tillgång till flytande drivmedel för samhällsviktig verksamhet inom rimligt avstånd.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av Joakim Larsson m.fl. (alla M) enligt följande.

Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen och att därutöver anföras:

I Stockholms stad är bostadskrisen extra påtaglig, i bostadskön står i dagsläget 580 000 personer. Enligt Boverkets prognoser behövs det fler än 700 000 nya bostäder i Sverige fram till 2025, varav en stor andel behövs i landets storstadsregioner. Samtidigt hindras bostadsbyggandet i Stockholms stad alltför många gånger av snåriga regelverk och ett otal riksintressen. Om vi menar allvar med att lösa bostadsbristen i Stockholm så måste vi också mena allvar med att utmana regelverken och riksintressena för att möjliggöra fler bostäder.

Det är bakgrunden till att vi föreslår en modern och hållbar stadsdel på Loudden, inom ramen för den fortsatta planeringen av Norra Djurgårdsstaden. Med en hög och tät bebyggelse kan Loudden i framtiden inrymma 10 000 bostäder, 2 500 arbetsplatser och Sveriges högsta byggnad. Det ska vara såväl hyresrätter som bostadsrätter, kollektivboenden, ägarlägenheter och hotell. Stadsdelen ska därtill innehålla all den service som stockholmarna har rätt att förvänta sig. Det innebär såväl förskolor och skolor, som butiker, restauranger, kultur, idrott och väl utbyggd kollektivtrafik. Genom att bygga staden tätare och högre på lämpliga platser kan vi också spara en större andel av stadens grönytor och göra dessa tillgängliga för fler stockholmare.

Samtidigt ser vi att lagstiftningen och ett stort antal riksintressen försvårar ett genomförande av förslaget. Dagens regelverk bidrar till att vi tvingas bygga en lika dålig stad som på 60-talet – utglesat, bilberoende, hus i park. Det krävs helt enkelt genomgripande reformer av gällande lagstiftning och riksintressen från regeringens sida. Det kan bland annat handla om att göra bostadsbyggandet till ett riksintresse, låta Stockholms stad bli en pilotkommun för undantag av byggregler och ändra lagstiftningen kring Kungliga nationalstadsparken, så att ny bebyggelse tillåts synas inifrån parken.

Det är glädjande att exploateringskontoret delar vår bild, både vad gäller det positiva i att utveckla Loudden, men också vad gäller de många utmaningarna med

gällande lagstiftning, riksintressen och den direkta närheten till Kungliga nationalstadsparken. Vi ser fram emot att ta del av förvaltningarnas kommande vision och mål för planeringen av Loudden som ska vara klart senare under hösten. Vi ser intentionerna i motionen som en självklar vägledning för den kommande inriktningen.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Joakim Larsson m.fl. (alla M) och Erik Slottnér (KD) enligt följande.

Vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Erik Slottnér (KD) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att tillstyrka motionen, samt att därutöver anför följande:

I Stockholms stad är bostadskrisen extra påtaglig, i bostadskön står i dagsläget 580 000 personer. Enligt Boverkets prognoser behövs det fler än 700 000 nya bostäder i Sverige fram till 2025, varav en stor andel behövs i landets storstadsregioner. Samtidigt hindras bostadsbyggandet i Stockholms stad alltför många gånger av snåriga regelverk och ett otal riksintressen. Om vi menar allvar med att lösa bostadsbristen i Stockholm så måste vi också mena allvar med att utmana regelverken och riksintressena för att möjliggöra fler bostäder.

Det är bakgrunden till att vi föreslår en modern och hållbar stadsdel på Loudden, inom ramen för den fortsatta planeringen av Norra Djurgårdsstaden. Med en hög och tät bebyggelse kan Loudden i framtiden inrymma 10 000 bostäder, 2 500 arbetsplatser och Sveriges högsta byggnad. Det ska vara såväl hyresrätter som bostadsrätter, kollektivboenden, ägarlägenheter och hotell. Stadsdelen ska därtill innehålla all den service som stockholmarna har rätt att förvänta sig. Det innebär såväl förskolor och skolor, som butiker, restauranger, kultur, idrott och väl utbyggd kollektivtrafik. Genom att bygga staden tätare och högre på lämpliga platser kan vi också spara en större andel av stadens grönytor och göra dessa tillgängliga för fler stockholmare.

Samtidigt ser vi att lagstiftningen och ett stort antal riksintressen försvårar ett genomförande av förslaget. Dagens regelverk bidrar till att vi tvingas bygga en lika dålig stad som på 60-talet – utglesat, bilberoende, hus i park. Det krävs helt enkelt genomgripande reformer av gällande lagstiftning och riksintressen från regeringens sida. Det kan bland annat handla om att göra bostadsbyggandet till ett riksintresse, låta Stockholms stad bli en pilotkommun för undantag av byggregler och ändra lagstiftningen kring Kungliga nationalstadsparken, så att ny bebyggelse tillåts synas inifrån parken.

Det är glädjande att stadsbyggnadskontoret delar vår bild, både vad gäller det positiva i att utveckla Loudden, men också vad gäller de många utmaningarna med gällande lagstiftning, riksintressen och den direkta närheten till Kungliga nationalstadsparken. Vi ser fram emot att ta del av förvaltningarnas kommande vision

och mål för planeringen av Loudden som ska vara klart senare under hösten. Vi ser intentionerna i motionen som en självklar vägledning för den kommande inriktningen.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (alla M) enligt följande.

1 Att bifalla motion (2017:31) från Anna König Jerlmyr och Joakim Larsson, båda (M) om en ny stadsdel på Loudden.

2 Att därutöver anföra följande:

I Stockholms stad är bostadskrisen extra påtaglig, i bostadskön står i dagsläget 580 000 personer. Enligt Boverkets prognoser behövs det fler än 700 000 nya bostäder i Sverige fram till 2025, varav en stor andel behövs i landets storstadsregioner. Samtidigt hindras bostadsbyggandet i Stockholms stad alltför många gånger av snåriga regelverk och ett otal riksintressen. Om vi menar allvar med att lösa bostadsbristen i Stockholm så måste vi också mena allvar med att utmana regelverken och riksintressena för att möjliggöra fler bostäder.

Det är bakgrunden till att vi föreslår en modern och hållbar stadsdel på Loudden, inom ramen för den fortsatta planeringen av Norra Djurgårdsstaden. Med en hög och tät bebyggelse kan Loudden i framtiden inrymma 10 000 bostäder, 2 500 arbetsplatser och Sveriges högsta byggnad. Det ska vara såväl hyresrätter som bostadsrätter, kollektivboenden, ägarlägenheter och hotell. Stadsdelen ska därtill innehålla all den service som stockholmarna har rätt att förvänta sig. Det innebär såväl förskolor och skolor, som butiker, restauranger, kultur, idrott och väl utbyggd kollektivtrafik. Genom att bygga staden tätare och högre på lämpliga platser kan vi också spara en större andel av stadens grönytor och göra dessa tillgängliga för fler stockholmare.

Samtidigt ser vi att lagstiftningen och ett stort antal riksintressen försvårar ett genomförande av förslaget. Dagens regelverk bidrar till att vi tvingas bygga en lika dålig stad som på 60-talet – utglesat, bilberoende, hus i park. Det krävs helt enkelt genomgripande reformer av gällande lagstiftning och riksintressen från regeringens sida. Det kan bland annat handla om att göra bostadsbyggandet till ett riksintresse, låta Stockholms stad bli en pilotkommun för undantag av byggregler och ändra lagstiftningen kring Kungliga nationalstadsparken, så att ny bebyggelse tillåts synas inifrån parken.

Även om inte trafikkontoret verkar lika optimistiskt är det glädjande att stadsbyggnadskontoret delar vår bild, både vad gäller det positiva i att utveckla Loudden, men också vad gäller de många utmaningarna med gällande lagstiftning, riksintressen och den direkta närheten till Kungliga nationalstadsparken. Vi ser fram emot att ta del av förvaltningarnas kommande vision och mål för planeringen av Loudden som ska vara klart senare under hösten. Vi ser intentionerna i motionen som en självklar vägledning för den kommande inriktningen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Therese Carlborg m.fl. (alla M) och Mats Hasselgren (L) enligt följande.

Att tillstyrka motionen

Att därutöver anföras

Stockholm präglas av en stor bostadsbrist och för att underlätta framtida byggnation behövs en förändring av dagens krångliga och snåriga regelverk som står i vägen för en högre byggnadstakt.

Tillväxttakten i Stockholmsstad är ca 15 000 invånare per år. I den nya stadsdelen på Loudden har vi en möjlighet att tänka långsiktigt och modernt. Genom att bygga staden tätare och högre på lämpliga platser kan vi även spara större andel av stadens grönytor och göra dessa mer tillgängliga för Stockholmare. Detta samtidigt som vi tar höjd inför den framtida befolkningstillökningen.

Det är idag möjligt att bygga högt och tätt på Loudden såväl ekonomiskt som tekniskt. Men lagstiftningen och ett stort antal riksintressen gör det väldigt svårt.

Stadsdelen ska kännetecknas av en modern, urban och hållbar storstad och innehålla all den service som stockholmarna har rätt att förvänta sig. Genom en kombination av en tät levande stad och grönområden av hög kvalitet. Därför föreslår vi en ny inriktning för utvecklingen av Loudden, med betydligt fler bostäder.